

**Sprawozdanie dotyczące Systemu Ochrony
Zrzeszenia BPS jako całości za 2022 r.
obejmujące:
skonsolidowany bilans, skonsolidowany
rachunek zysków i strat, sprawozdanie na
temat sytuacji i sprawozdanie na temat
ryzyka**

Warszawa, marzec 2023

Sprawozdanie zawiera:

- I. Sprawozdanie na temat sytuacji SOZ BPS w 2022 r.
- II. Sprawozdanie na temat ryzyka SOZ BPS w 2022 r.
- III. Skonsolidowany bilans uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2022 r.
- IV. Skonsolidowany rachunek zysków i strat uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2022 r.

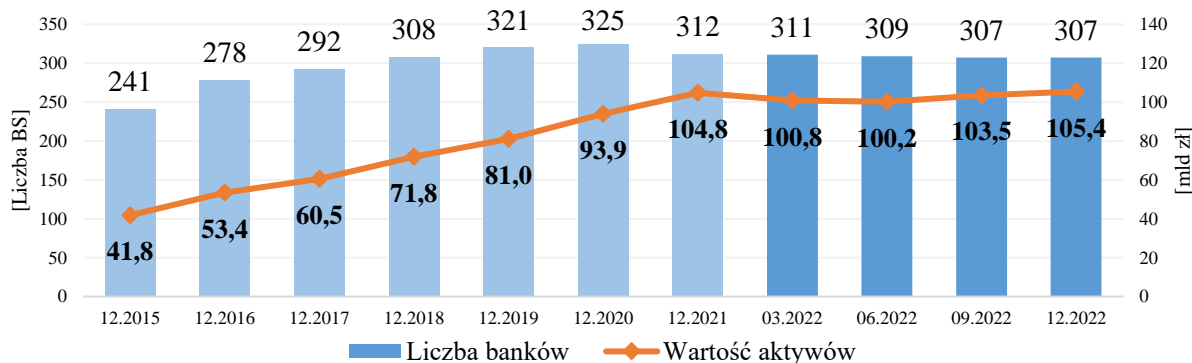
Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie danych sprawozdawczych uczestników Systemu, przekazanych przed zatwierdzeniem ich sprawozdań finansowych za 2022 r.

I. Sprawozdanie na temat sytuacji SOZ BPS w 2022 r.

W 2022 r. liczba banków w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS (SOZ BPS) zmniejszyła się o pięć, wskutek zrealizowanych procesów łączeniowych (wewnątrz SOZ BPS).

Według stanu na 31.12.2022 r., SOZ BPS tworzyło 308 banków, w tym Bank BPS S.A.

Rysunek 1. Liczba banków spółdzielczych i wartość aktywów w SOZ BPS

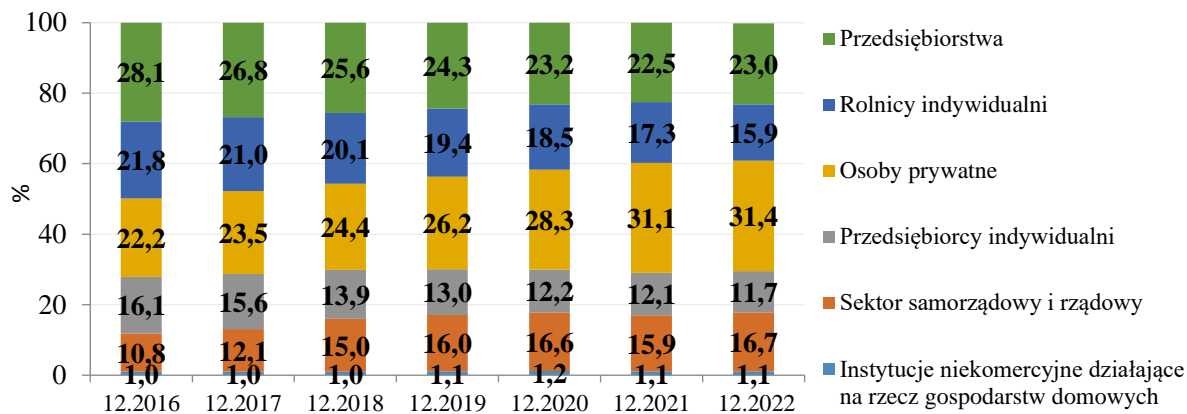

Według stanu na 31.12.2022 r. suma aktywów Banku BPS S.A. wynosiła 26,8 mld zł. Aktywa poszczególnych banków spółdzielczych należących do SOZ BPS kształtowały się od 0,03 mld zł do 1,94 mld zł. Łączna wartość aktywów banków spółdzielczych to 105,4 mld zł. Zagregowana suma bilansowa uczestników SOZ BPS osiągnęła kwotę 112,5 mld zł. Banki spółdzielcze należące do SOZ BPS prowadziły działalność w 1 846 placówkach (poza centralami, zmniejszenie w ciągu roku o 53), w których zatrudnionych było 15 059 pracowników (zmniejszenie w ciągu roku o 40 osób). Zmniejszenie sieci placówek, a w konsekwencji również zatrudnienia wynikało, m.in. z modyfikacji struktur organizacyjnych po przeprowadzonych procesach łączeniowych w minionych latach przez poszczególne banki (likwidacja dublujących się placówek na danym terenie), a także rozwoju bankowości elektronicznej.

Działalność kredytowa

Na koniec 2022 r. wartość kredytów i innych należności w bankach spółdzielczych wyniosła 44,3 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 3,3% (na 31.12.2021 r. wynosiła 45,8 mld zł). W 2022 r. w dalszym ciągu malał udział kredytów przeznaczonych na finansowanie działalności gospodarczej klientów (z 52% do 50,7%).

Rysunek 2. Struktura podmiotowa kredytów w bankach spółdzielczych należących do SOZ BPS (%)

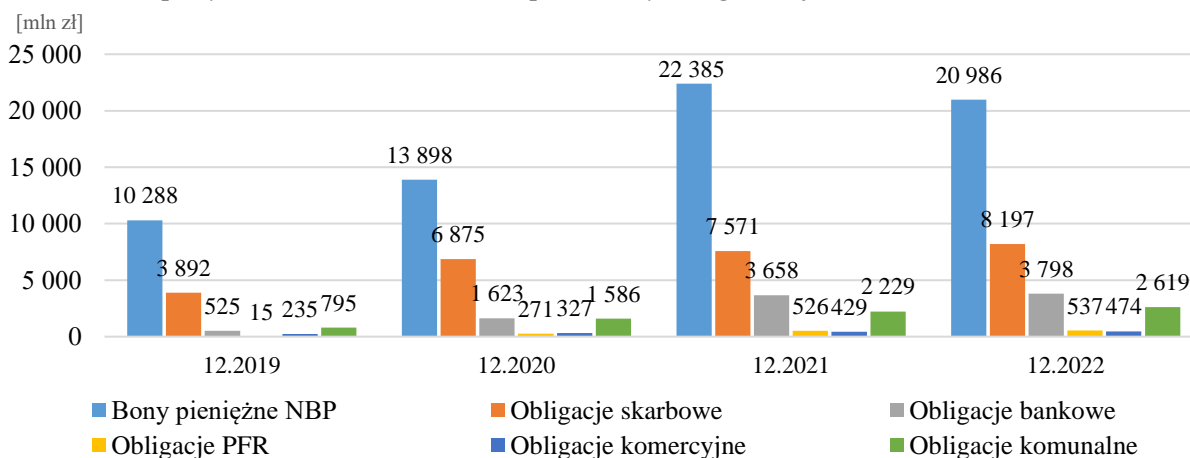
Wartość skonsolidowanego portfela kredytowego uczestników SOZ BPS w 2022 r. obniżyła się o 6,09% i osiągnęła wartość 46,5 mld zł.

Instrumenty dłużne i kapitałowe

W strukturze aktywów banków spółdzielczych istotną pozycją są papiery wartościowe. Wartość papierów wartościowych banków spółdzielczych wg stanu na koniec 2022 r. wynosiła 37,5 mld zł, co stanowiło 36% sumy aktywów BS-ów należących do SOZ BPS.

Dynamika portfela papierów wartościowych banków spółdzielczych w 2022 r. wyhamowała i wyniosła 99,5% (rok wcześniej – 152%).

Rysunek 3. Papiery wartościowe w bankach spółdzielczych wg rodzaju

Skonsolidowana wartość instrumentów dłużnych posiadanych przez uczestników SOZ BPS na koniec 2022 r. osiągnęła kwotę 51,7 mld zł (przyrost roczny o 3,1%), zaś instrumentów kapitałowych 0,5 mld zł (spadek w ciągu roku o 18,7%).

Lokaty międzybankowe

Istotną pozycję aktywów banków spółdzielczych stanowią lokaty międzybankowe, w tym złożone przede wszystkim w Banku Zrzeszającym. Na koniec 2022 r. wartość lokat międzybankowych banków spółdzielczych wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 9% i wynosiła 12,1 mld zł.

Depozyty

Podstawowym źródłem finansowania działalności uczestników były depozyty klientów. W 2022 r. wartość tych depozytów w bankach spółdzielczych należących do SOZ BPS zmniejszyła się do poziomu 94,5 mld zł i była niższa o 1,8% niż rok wcześniej. W 2022 r. zmniejszenie depozytów wyniosło 1,7 mld zł, przy spadku kredytów o 1,5 mld zł.

Skonsolidowana wartość depozytów zgromadzonych przez uczestników SOZ BPS zmniejszyła się w 2022 r. o 0,83% i na koniec 2022 r. wyniosła 101,0 mld zł.

W strukturze podmiotowej depozytów banków spółdzielczych dominowały depozyty osób prywatnych, które stanowiły 55,5%. Depozyty od instytucji rządowych i samorządowych stanowiły 15,7%, od rolników indywidualnych – 11,9%, od przedsiębiorstw – 8,7%, a od przedsiębiorców indywidualnych – 5,7%.

W 2022 r. wartość depozytów terminowych pozyskanych przez banki spółdzielcze od podmiotów sektora niefinansowego wzrosła o 18%, podczas gdy depozytów bieżących zmniejszyła się o 8%. Rok wcześniej tendencja była odwrotna.

Tabela 1. Struktura terminowa depozytów banków spółdzielczych należących do SOZ BPS (mln zł)

Wyszczególnienie	Sektor finansowy				Sektor niefinansowy				Sektor instytucji rządowych i samorządowych			
	12.2020	12.2021	12.2022	Dynamika 2022/2021	12.2020	12.2021	12.2022	Dynamika 2022/2021	12.2020	12.2021	12.2022	Dynamika 2022/2021
Depozyty bieżące	17	21	24	114	48 724	56 660	52 179	92	9 929	15 009	13 562	90
Depozyty terminowe	105	177	223	126	26 017	23 179	27 285	118	751	1 175	1 264	107
RAZEM	122	198	247	125	74 741	79 839	79 464	99	10 680	16 184	14 826	92

Fundusze własne

Fundusze własne banków spółdzielczych uczestniczących w SOZ BPS wg stanu na koniec 2022 r. wynosiły 7 563 mln zł. 97% funduszy stanowiły instrumenty zaliczane do kapitału Tier I (7 343 mln zł), których uzupełnieniem były instrumenty kwalifikowane do kapitału Tier II (220 mln zł). Fundusze własne Banku BPS S.A. na koniec 2022 r. wyniosły 1 029 mln zł, w tym kapitał Tier I stanowił 776 mln zł.

Skonsolidowana wartość funduszy własnych w SOZ BPS osiągnęła kwotę 7 720 mln zł.

II. Sprawozdanie na temat ryzyka SOZ BPS w 2022 r.

Ocena ryzyka SOZ BPS została przeprowadzona na podstawie danych sprawozdawczych wszystkich banków będących uczestnikami na dzień 31.12.2022 r., tj. 307 banków spółdzielczych i Banku BPS S.A.

1. Ocena poziomu ryzyka w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS

a. Adekwatność kapitałowa

Ryzyko działalności uczestników SOZ BPS zabezpieczają fundusze własne.

Sytuacja kapitałowa uczestników SOZ BPS jest dobra. Wszystkie banki spółdzielcze spełniają wymogi regulacyjne z uwzględnieniem bufora zabezpieczającego.

Zagregowany łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych uczestniczących w SOZ BPS na koniec 2022 r. wynosił 19,27% (na koniec 2021 r. – 18,44%), współczynnik kapitału Tier I – 18,71%, wskaźnik dźwigni – 7,80%.

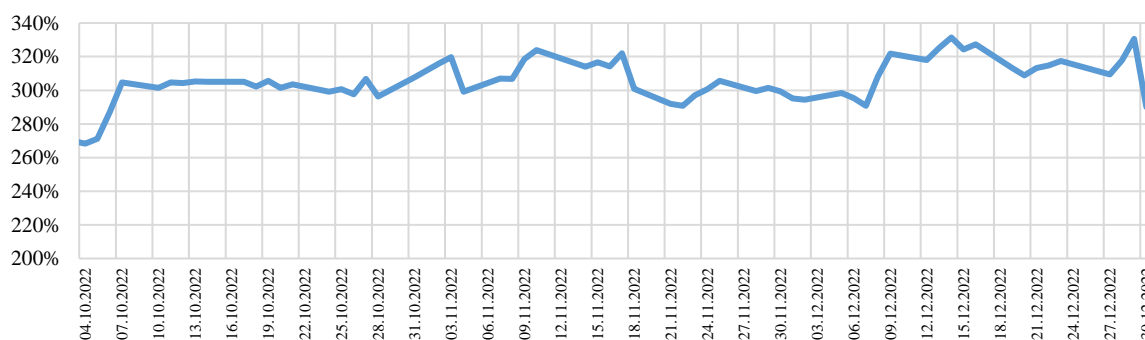
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. na koniec 2022 r. osiągnął łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 21,25%, natomiast współczynnik kapitału Tier I wyniósł 16,01%, zaś wskaźnik dźwigni – 2,96%.

Łączny współczynnik kapitałowy Systemu Ochrony jako całości wyniósł 17,86%, współczynnik kapitału Tier I – 17,41%, natomiast wskaźnik dźwigni – 6,30%.

b. Ryzyko płynności

Sytuacja banków spółdzielczych należących do SOZ BPS w zakresie płynności jest stabilna. Na koniec 2022 r. wskaźnik LCR w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w ujęciu indywidualnym wynosił 116%. We wszystkich bankach spółdzielczych był wyższy niż 100%, tj. powyżej limitu określonego w Umowie SOZ BPS na poziomie 80%.

Rysunek 4. Skonsolidowany LCR w ujęciu dziennym

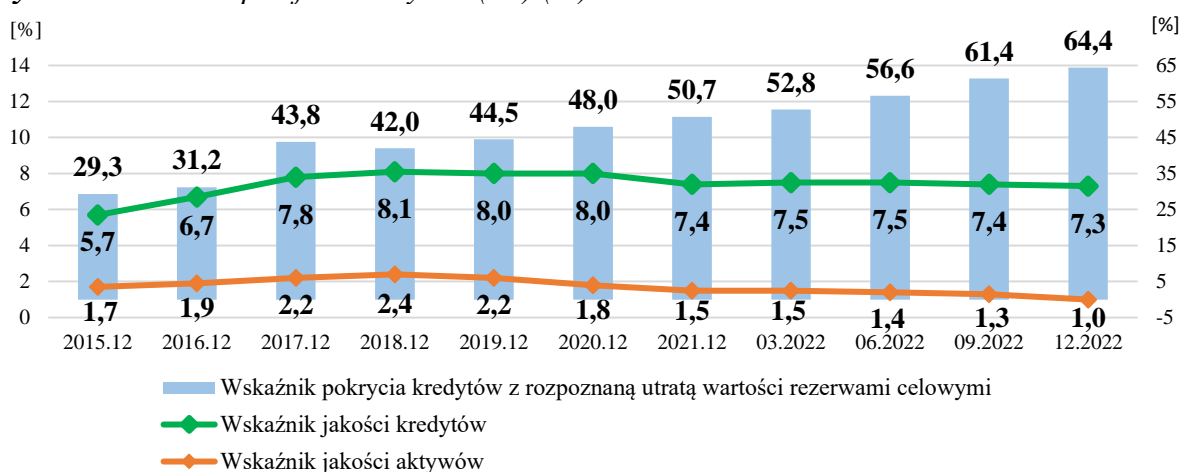
Skonsolidowany LCR w ujęciu dziennym wyliczony i sprawozdawany dla całości SOZ BPS jako grupy płynnościowej w 2022 r. był stabilny, kształtował się na poziomie przekraczającym 260%. Na koniec 2022 r. osiągnął wartość 268%.

Od 28 czerwca 2021 r. banki są zobligowane do raportowania wskaźnika stabilnego finansowa netto (NSFR). Na koniec 2022 r. wszystkie banki spółdzielcze spełniły normę płynności NSFR, w Banku BPS S.A. wskaźnik NSFR wyniósł 1,29, zaś skonsolidowany dla Systemu Ochrony - 1,82.

c. Ryzyko kredytowe

Sytuacja banków spółdzielczych uczestniczących w SOZ BPS pod względem jakości aktywów była stabilna, z wyjątkiem pojedynczych banków realizujących WPN. Łączny wskaźnik jakości kredytów banków spółdzielczych na koniec 2022 r. wyniósł 7,3%, był o 0,1 p.p. niższy rok wcześniej. Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi wzrósł do poziomu 64,4%. Wskaźnik jakości portfela kredytowego Banku BPS S.A. według stanu na 31.12.2022 r. wyniósł 12,2%, przy utworzonych odpisach na poziomie 39,3%.

Rysunek 4. Jakość portfela kredytów (BS) (%)

Dla całego Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (wraz z Bankiem Zrzeszającym) wskaźnik jakości kredytów w 2022 r. obniżył się o 0,1 pp. do poziomu 8,0%, przy wzroście wskaźnika pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi o 2,5 pp. do poziomu 59,0%.

d. Efektywność funkcjonowania

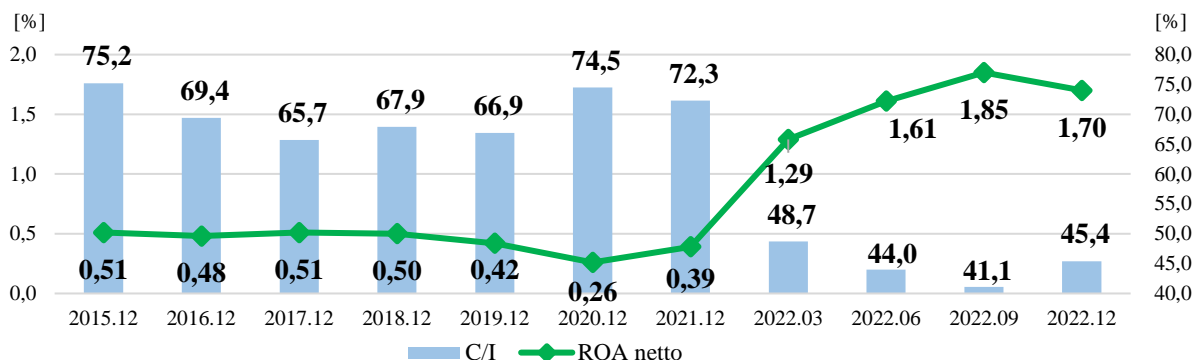
W 2022 r. sytuacja banków, uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w obszarze rentowności i efektywności funkcjonowania uległa zdecydowanej poprawie i była bardzo dobra.

Łączny wynik finansowy netto wypracowany przez banki spółdzielcze osiągnął nienotowaną dotychczas wartość 1 743,7 mln zł, był cztery i półkrotnie wyższy niż rok wcześniej. Bank BPS S.A. odnotował stratę w wysokości 38,0 mln zł, a wszyscy uczestnicy SOZ BPS razem zysk w kwocie 1 705,6 mln zł.

Wskaźnik rentowności aktywów netto (ROA) łącznie dla wszystkich banków spółdzielczych według stanu na 31.12.2022 r. wyniósł 1,70%. Była to wartość wyższa niż rok wcześniej o 1,31 pp. Wskaźnik dla całego SOZ BPS osiągnął 1,55%.

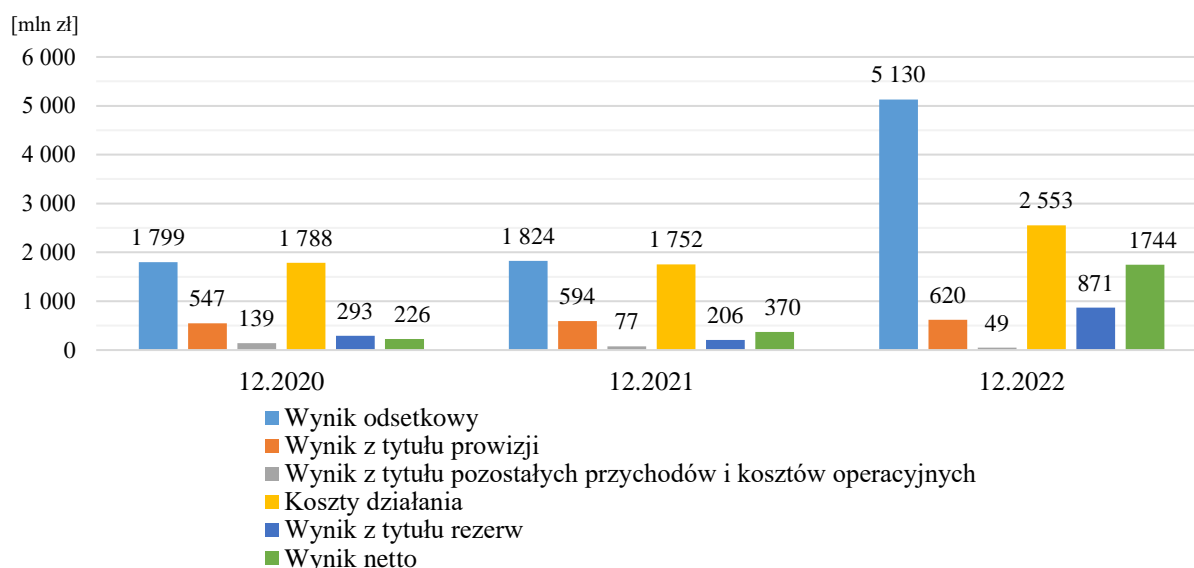
Wskaźnik C/I łączny banków spółdzielczych na koniec 2022 r. wyniósł 45,4%, przy czym był znacząco niższy od wartości na koniec roku poprzedniego. Wartość C/I Banku BPS S.A wynosiła 86,8%, w efekcie dla całego SOZ BPS ukształtowała się na poziomie 47,2%.

Rysunek 6. Wskaźnik ROA netto oraz wskaźnik C/I (BS)

Bardzo wysoki poziom wyniku odsetkowego uzyskanego w 2022 r. w sprzyjających warunkach rosnących stóp procentowych, wielokrotnie przewyższający wyniki w latach poprzednich, pozwolił na osiągnięcie przez banki spółdzielcze niespotykanego dotychczas wyniku finansowego netto, pomimo zdecydowanie wyższego obciążenia wynikiem z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących oraz kosztami działania wraz kosztami składek na Fundusz Zabezpieczający poniesionymi dla realizacji zalecenia KNF.

Rysunek 7. Wybrane pozycje rachunku wyników (BS)

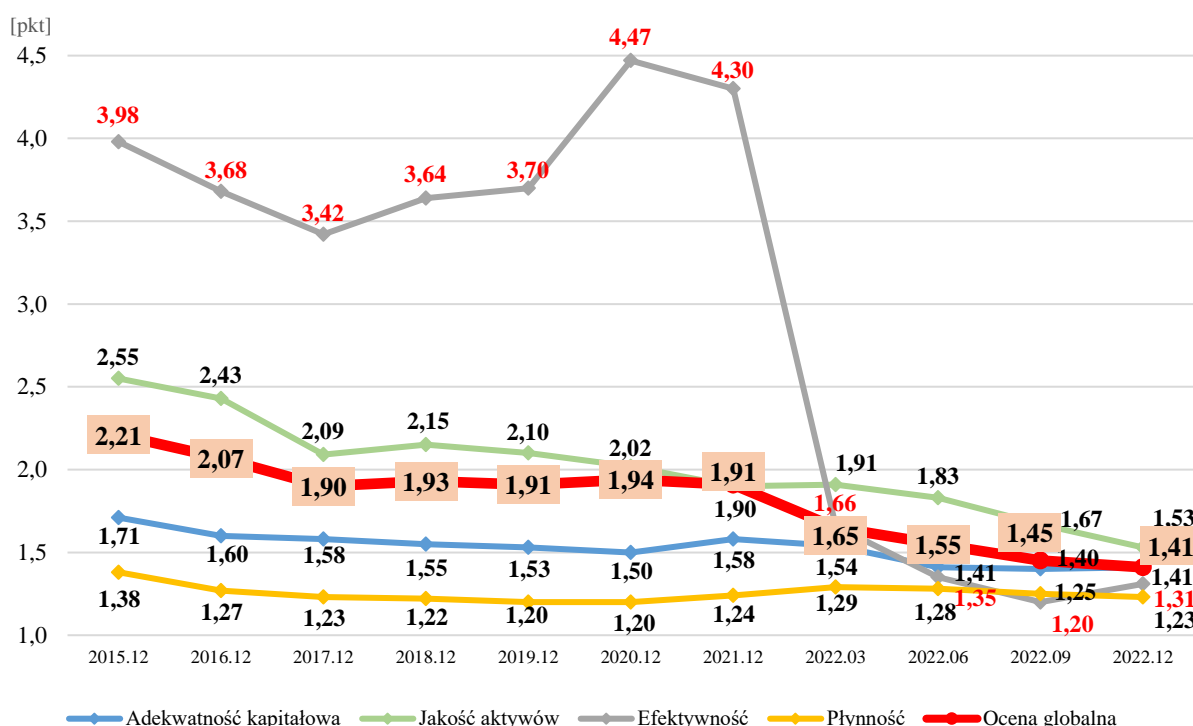

2. Ocena punktowa w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS

Podstawą oceny ryzyka poszczególnych uczestników SOZ BPS jest ocena przeprowadzana zgodnie z *Zasadami oceny punktowej w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS*, stanowiącymi załącznik nr 10 do Umowy Systemu. Przeprowadzana jest ona w czterech obszarach: adekwatności kapitałowej, jakości aktywów, efektywności oraz płynności.

Na koniec 2022 r. średnia ocena globalna uczestników kształtowała się na poziomie 1,41 wobec 1,91 uzyskanej rok wcześniej. Wyniki oceny punktowej wskazują, że potencjał SOZ BPS jako całości pozwala ocenić sytuację jako bezpieczną.

Rysunek 5. Ocena punktowa SOZ BPS¹

W przypadku 288 uczestników SOZ BPS poziom ryzyka został oceniony jako bardzo niski (ocena globalna A), 19 banków, w tym w Banku Zrzeszającym – umiarkowany (ocena globalna B) oraz 1 – podwyższony (ocena globalna C).

Oceny punktowe poszczególnych banków kształtowały się w przedziale od 1,00 do 3,05 (w poprzednim roku 1,25-3,70).

¹ Obszary oceniane za pomocą wskaźników, zgodnie z Zasadami oceny punktowej stanowiącymi zał. Nr 10 do Umowy SOZ BPS:
 obszar adekwatność: współczynnik TIER I, TCR, LR, współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego;
 obszar jakość aktywów: wskaźnik jakości aktywów, udział aktywów o wadze ryzyka do 50% (włącznie) w aktywach ogółem, wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi, wskaźnik jakości kredytów;
 obszar efektywność: ROA netto, C/I, wskaźnik relacji wyniku finansowego brutto skorygowanego o wynik z tytułu rezerw celowych i aktualizacji wartości do sumy bilansowej;
 obszar płynność: wskaźnik płynności aktywów, LCR, NSFR.

3. Realizacja wewnętrznych planów naprawy

Wg stanu na 31.12.2022 r. do realizacji, ewentualnie wdrożenia, wewnętrznego planu naprawy (WPN) zobowiązane były 34 banki, w tym Bank Zrzeszający, przy czym 1 bank nie zakończył jeszcze procesu sformułowania WPN i uzyskania akceptacji Zarządu Spółdzielni SOZ BPS.

Większość banków realizujących zaakceptowane WPN prowadziła działania naprawcze zgodnie z przyjętymi harmonogramami.

Suma bilansowa banków spółdzielczych realizujących procesy sanacji stanowiła łącznie 12,92% sumy bilansowej wszystkich banków spółdzielczych – uczestników SOZ BPS.

4. Podsumowanie

Ocena ryzyka po zakończeniu 2022 r. wskazuje, że sytuacja Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS pozostaje bezpieczna.

W 2022 r. Rada Polityki Pieniężnej kontynuowała, rozpoczęty w IV kw. 2021 r. trend podnoszenia stóp procentowych. Przełożyło się to na wyższe przychody odsetkowe banków, jednak wobec rządowych wakacji kredytowych nastąpiło spowolnienie ich przyrostu w drugim półroczu. Tym niemniej rentowność działania uczestników, pomimo wyraźnego wzrostu kosztów działania oraz rezerw celowych, była wysoka.

Rekordowe wyniki finansowe uzyskane w 2022 r. pozwoliły na budowanie bufora finansowego, który w kolejnych latach będzie umożliwiał amortyzowanie ewentualnych problemów, np. w obszarze ryzyka kredytowego (możliwe trudności kredytobiorców z terminową spłatą coraz wyższych rat kredytowych). Maleje skłonność uczestników do stosowania pomniejszych podstawy tworzenia rezerw celowych, przez co ich wartość rośnie. Uzyskane wysokie zyski znacząco zasilają kapitały uczestników.

Zalecenie KNF dotyczące uzupełnienia Funduszu Zabezpieczającego i wpłaty składek dokonane przez uczestników w IV kw. 2022 r. korzystnie wpłynęły na strukturę Funduszu, z którego praktycznie wyeliminowane zostały wkłady pieniężne stanowiące potencjalne źródła ryzyka zarażania.

Spółdzielnia SOZ BPS, w ramach posiadanych kompetencji, diagnozuje możliwość wystąpienia sytuacji kryzysowych w działalności prowadzonej przez poszczególnych uczestników i podejmuje działania zaradcze. Przeprowadza indywidualne oceny ryzyka każdego uczestnika oraz SOZ BPS jako całości na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach obowiązkowych kierowanych do NBP za pośrednictwem Banku BPS S.A. Uwzględniane są także dodatkowe informacje przekazywane przez każdego uczestnika do Spółdzielni SOZ BPS oraz wyniki audytu wewnętrznego i badań prowadzonych przez instytucje zewnętrzne.

Sytuacja uczestników SOZ BPS jest systematycznie monitorowana w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania skorelowanego z założeniami Grupowego Planu Naprawy, co pozwala z wyprzedzeniem diagnozować zagrożenie naruszenia poziomów ostrzegawczych ustalonych dla wskaźników uruchamiających GPN.

Zgodnie z umową SOZ BPS, podstawę oceny ryzyka w SOZ BPS stanowi ocena punktowa. Jej wartość wskazuje na niski poziom ryzyka oraz stabilną sytuację Systemu Ochrony. W pojedynczych bankach występują zagrożenia, które niwelowane są działaniami naprawczymi realizowanymi pod nadzorem Spółdzielni SOZ BPS i w uzasadnionych przypadkach wspieranymi środkami pomocowymi uruchamianymi z Funduszu Zabezpieczającego bądź wdrażane są procesy łączeniowe.

W ramach okresowych przeglądów zasad monitorowania weryfikowany jest dobór wskaźników i metod umożliwiających właściwą ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej poszczególnych uczestników oraz wskazywanie z wyprzedzeniem niekorzystnych tendencji, przed wystąpieniem zjawisk zagrażających bezpieczeństwu.

III. Skonsolidowany bilans SOZ BPS wg stanu na 31.12.2022 r.

Skonsolidowany bilans uczestników SOZ BPS zaprezentowany w załączniku nr 1, został sporządzony na podstawie indywidualnych sprawozdań FINREP poszczególnych banków.

Suma bilansowa SOZ BPS na koniec 2022 r. (dla 308 banków tworzących SOZ BPS) wyniosła 112 mld zł i była wyższa o 1,4% w stosunku do roku poprzedniego (w SOZ BPS uczestniczyło wówczas 313 banków).

W 2022 r. wartość kredytów zmniejszyła się o 6,1%, natomiast instrumentów dłużnych wzrosła o 3,1%, pozycje te na koniec 2022 r. stanowiły odpowiednio 41,4% oraz 45,9% sumy aktywów, wyniosły odpowiednio 46,5 mld zł oraz 51,6 mld zł. Kwota środków zgromadzonych na rachunkach depozytowych obniżyła się o 0,8% i osiągnęła wartość 101,1 mld zł.

SOZ BPS dysponował na koniec 2022 r. kapitałami o wartości 9,4 mld zł, ich roczny przyrost wyniósł 19%. Istotny wpływ na poziom dynamiki kapitałów miał ujemny kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży (-182,7 mln zł) oraz wynik finansowy netto (1 704,5 mln zł), pozycje te w 2022 r. zdecydowanie różniły się od wartości osiągniętych rok wcześniej.

IV. Skonsolidowany rachunek zysków i strat SOZ BPS wg stanu na 31.12.2022 r.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat uczestników SOZ BPS zaprezentowany w załączniku nr 2, został sporządzony na podstawie indywidualnych sprawozdań FINREP poszczególnych banków.

W 2022 r. uczestnicy SOZ BPS wypracowali łącznie wynik finansowy w kwocie 1 704,5 mln zł. Był on cztery razy wyższy niż rok wcześniej.

Przychody odsetkowe w 2022 r. wzrosły trzykrotnie w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast koszty odsetkowe trzynastokrotnie. Na tym tle przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat były stosunkowo stabilne (przychody zwiększyły się o 4,8%, koszty o 9,2%). W efekcie wynik działalności bankowej powiększony o pozostałe przychody i koszty

operacyjne (w sprawozdaniu FINREP - całkowite przychody operacyjne) w 2022 r. był dwukrotnie wyższy niż w 2021 r.

Koszty działania uczestników SOZ BPS zwiększyły się w 2022 r. w porównaniu do roku poprzedniego o 43%. Koszty tworzenia rezerw celowych były ponad trzykrotnie wyższe.

Opracowano w Departamencie Analiz i Monitorowania Ryzyka Spółdzielni SOZ BPS

Załączniki:

1. Skonsolidowany bilans uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2022 r.
2. Skonsolidowany rachunek zysków i strat uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wg stanu na 31.12.2022 r.